

Wilhelminaschool Zaandam

WERK IN UITVOERING De Wilhelminaschool was een school die gevestigd is in Zaandam. De school werd opgericht in ? en sloot in 1983. De school stond bekend als vernieuwingschool. Op initiatief van de toenmalige gemeentelijk inspectrice van het onderwijs (1956-1972) mej. Bets E.G. Bos, (eerder hoofd van de Wilhelminaschool), in navolging van haar voorganger, C.J. Rol (1947-1956) en met steun van de wethouder van Onderwijs van Zaandam en latere burgemeester van Wormerveer [Rinus Hille](#), werden enkele lagere scholen betrokken bij een vernieuwingsplan van het APS. De eerste scholen deden vanaf 1954 aan dit landelijk georganiseerde zogenoemde contactscholenplan mee. Leerkrachten van een tweetal lagere scholen, zogenaamde moederscholen, de Wilhelminaschool en de Dr. Albert Schweitzerschool ontvingen kadercursussen.

vernieuwingsideeën

De bedoeling was dat vanuit deze scholen vernieuwingsideeën verder uitgedragen werden. Via dit contactscholenwerk werden andere scholen en leerkrachten ondersteund en bij vernieuwingen betrokken. Het gevolg was dat Zaanse onderwijsgeevenden behalve in de Zaanstreek ook cursussen in het land gaven. Zo droegen zij, later ook in een ander kader, vernieuwingsideeën uit in onder meer Maastricht, Schiedam, Vlaardingen, Delft, Zwolle, Hoofddorp en Leeuwarden.

Willem Brinkkemper was een der voortrekkers van de naoorlogse onderwijsvernieuwing in de Zaanstreek. Hij werd daarbij duidelijk geïnspireerd door de samenwerkingschool van Kees Boeke te Bilthoven, De Werkplaats. Brinkkemper begon in 1936 als kwekeling met akte aan de Kalverschool te Zaandam en werkte vanaf 1938 aan de school te Jisp. Daarna werd hij na de oorlog hoofd van de VGLO te Zaandam en vanaf 1955 leraar pedagogiek. Hij werkte nauw samen met Bets Bos en met Geert van Duinen, hoofd Wilhelminaschool en later van de Rijkskweekschool te Alkmaar. Brinkkemper, Van Duinen en de kweekschool-leraren hadden grote invloed op de onderwijskundige ontwikkelingen in met name

Zaadam. Daarnaast was Brinkkemper initiatiefnemer van het kamp 'Hee 6' op Terschelling in 1947. Ook nu nog maken meerdere Zaanse basisscholen van dit kamp gebruik voor meerdaagse schoolreisjes.

Later werd Cor Rudolph verantwoordelijk voor ideeën van de school.

Aantijgingen

In de jaren '70 kwam de school in opspraak, door een conservatieve landelijke oudergroep, die verder niets te maken had met het Zaanse onderwijs. Zo zouden de kinderen teveel vrijheid hebben en het onderwijs te chaotisch. Ook zouden leraren drugs gebruiken ¹⁾. Met name de laatste beschuldigingen konden niet waargemaakt worden. Het leidde er toe dat het gemeentebestuur bij het ministerie op het matje moest komen

De ouders van de kinderen die de school bezochten waren tevreden over de school en hadden deze juist bewust gekozen vanwege de pedagogisch-didactische uitgangspunten. Afgesproken werd dat de onderwijskundig pedagoog Cor Rudolph van het APS zich direct met de onderwijsvernieuwing aan de Wilhelminaschool zou bemoeien, terwijl de rijksinspectie en de gemeentelijke inspectie extra aandacht aan de school zouden besteden.

Om dit organisatorisch vorm te geven werd een stuurgroep in het leven geroepen, bestaande uit het hoofd van de school, Jan Ansink, de Rijksinspecteur Piet Ploeger, de gemeentelijke inspecteur Jan Verveen, de wethouder van onderwijs Theun van Dam, de chef van de afdeling onderwijs, Henk Beijersbergen van Henegouwen, Cor Rudolph en een vertegenwoordiger van de ouders.

In de praktijk betekende dit dat het vernieuwingsproces aan de school door de directe bemoeiing van Rudolph in versterkte vorm doorging. Rudolph en het hoofd van de school, Jan Ansink zaten qua onderwijsideeën op dezelfde lijn. Ook de ouder-inspraak kreeg organische vorm. Ouders konden niet alleen meepraten, maar droegen daadwerkelijk medeverantwoordelijkheid. In de vorm van een stuurgroep, met daaruit een dagelijks bestuur en via de weg van de plenaire oudervergadering kreeg de school een vergaande democratische structuur.

leerlingenaantal te klein

De gevolgen voor de school bleven echter nog lang voelbaar. Door de hele affaire, maar vooral ook door het feit dat de school niet samenwerkte met een kleuterschool, werd het leerlingenaantal te klein om de school in stand te kunnen houden. Dit leidde ertoe dat de school in 1983 zijn zelfstandigheid verloor en fuseerde met de andere vernieuwingschool van het eerste uur, de Dr. Albert Schweitzerschool te Zaadam.

Als dependance kon de school nog een jaar in het eigen gebouw als zelfstandige organisatie verder werken. Daarna werd de school formeel in de Dr. Albert Schweitzerschool opgenomen. Jan Ansink verliet na opheffing van de Wilhelminaschool in 1984, formeel al in 1983, het Zaanse onderwijs, waarin hij in april 1961 als onderwijzer aan de Herman Gorterschool was begonnen. Daarmee was één van de meest markante onderwijzers van het moment vroegtijdig uit het openbaar onderwijs verdwenen.

De nieuwe tijdgeest, die zich toen al aankondigde, de nieuwe zakelijkheid, meer accent op leerprestaties en effectiviteit, was hiermede debet aan. In de Wilhelminaschool werden belangrijke didactische en pedagogische principes gerealiseerd, zoals een op de eigen beleavingswereld van het kind gebaseerde didactiek en het sociaal-pedagogische uitgangspunt van de platformschool.

Lees ook:

- [Taalonderwijs moet kind verder tegemoet komen](#) Het vrije volk, 15 oktober 1962.
- [Contact-scholen](#) Leeuwarder courant, 29 maart 1963.
- [VVD en D'66 in Zaandam startten lastercampagne tegen vernieuwingsonderwijs](#) De Waarheid, 18 maart 1972.
- [Afschuwelijke toestand aan Wilhelminaschool Zaandam](#) Nederlands Dagblad, 20 april 1972.
- [Een Zaanse molen in Hanoi](#) De Volkskrant, 13 april 1978.

[onderwijs](#), [moederschool](#), [platformschool](#)

¹⁾

[citeert het Nederlands Dagblad](#)

From:

<https://www.zaanwiki.nl/encyclopedie/> - **ZaanWiki**

Permanent link:

https://www.zaanwiki.nl/encyclopedie/doku.php?id=wilhelminaschool_zaandam

Last update: **2020/09/07 12:05**